

mere end det, jeg har tilladt mig at opstille paa mit Partis Vegne. Men til Gengæld skulde jeg tro, at dette Forslag maatte være skikket til at fange Vælgernes Interesse, idet det giver dem en særlig Adgang til at øve en Indflydelse og ogsaa undertiden til at skifte, som maaske Vælgerne var vel tjente med, maaske ogsaa Amtet var vel tjent med, og som maaske ogsaa Landet var vel tjent med, fordi man gennem en saadan Domsafsigeltesmaade fra Vælgernes Side maaske ved Lejlighed kunde udpege Personligheder, som man ønskede at faa frem, og som kunde spille en ikke ganske ringe Rolle for vort offentlige Liv, men som Partisystemet, Klikerne, de fanatiske Partigængere, eller hvad man nu vil kalde det, nødigt ser træde ind i Rigsdagen.

Endelig er der indvendt mod Forslaget, at det skulde fremme Separatisme. Nu skal Guderne vide, at er der noget, jeg ikke ønsker at fremme, er det Separatisme. Der er Vrøvl nok, der er Misforstaaelse nok, og der er Ærgerrigheder nok, som ønsker at svinke sig en lille Chance til ved at lave nye Partier. Snart vil man lave et Parti for Afholdsmænd, snart vil man lave et Parti for Missionsfolk, andre vil lave et Parti for Erhvervsfolk — uden at man rigtig ved, hvad Erhverv er for noget i denne Forbindelse. Man kan tænke sig et Landmandsparti dannet o. s. v. Et Kvindeparti maa vi da snart kunne faa her i Landet; der er jo nok af dem, og de kunde ved at gaa sammen opnaa ret fænomenale Resultater. Alle disse forskellige Bestræbelser for at faa lavet noget nyt, hvorved nogle nye Personer kan komme til, og der kan blive lidt mere Konfusion, end der var i Forvejen — dem kender vi. Det er saadan en Slags Børnesygdomme, der knytter sig til Forholdstalsvalg, en Slags Mæslinger eller lignende, som kan være meget rart, naar det kommer i den rette Tid, men som ikke maa komme i en for sen Alder. Det samme gælder her; man maa sørge for, at den Slags Fænomener kommer til at virke lige i Begyndelsen, naar vi har faaet Forholdstalsvalg. De maa ikke sætte sig fast, saaledes at de kommer til at give sig Udslag, naar vi har haft Forholdstalsvalg i en vis Periode, og Forholdstalsvalg er slaaet fast som en rimelig og naturlig Form for Valg her i Landet. Denne Separatisme er af en saadan Natur, at den maa begrænses, at den maa isoleres ved de fremtidige Valg under den frie Forfatning, og hvis det Forslag, jeg har været med til at udar-

bejde, skulde kunne fremme disse Sygdomme, vilde jeg indrømme, at det var en nederdrægtig Kritik at fremføre mod det, og saa vilde jeg for mit Vedkommende paa det allerstærkeste tage Hensyn dertil.

Men jeg ser helt modsat paa det, thi Forslaget vil bevirke, at der bliver langt mere Elasticitet indenfor de forskellige Partier. Lad mig her tage Forholdet mellem Land og By. Under den social-politiske Udvikling, der foregaar i Verden i Øjeblikket, skulde man tro, man ikke behøvede at være ret begavet, enten som Mellemstandsmand i By eller som Mellemstandsmand paa Landet, for at begribe, at skal vi klare den nuværende sociale og økonomiske Udvikling i Verden, saa maa Borger og Bonde sætte Ryg mod Ryg. Hver for sig forslaar de ingen Verdens Ting, hver for sig er de ikke i Stand til at gøre noget som helst. Ikke desto mindre er der ikke Tvivl om, at nogle ønsker, at der skal laves en Slags Agrar-Historie, andre, at der skal laves en Slags By-Historie; ved Hjælp af alt dette skulde der saa fremmes et og andet, Gud ved, hvad det var for noget, men det skulde da i hvert Fald være bedre end det nuværende.

Bagved disse mere eller mindre taabelige Partidannelsestilbøjeligheder ligger der imidlertid dette, at der er Landinteresser og Byinteresser i ethvert Samfundsparti, og naar disse Land- og Byinteresser melder sig, ønsker de selvfølgelig gerne at give sig et bestemt Udslag. Dette sker i Øjeblikket med den nuværende Valglov derved, at man gaar hen og laver en Separatbevægelse og søger ad den Vej at slippe ind med nogle Mandater paa Rigsdagen. Havde man derimod det System, vi har fremført, vilde man indenfor Systemet kunne møde med disse særlige Ønsker og faa dem tilfredsstillet. Der stilles Bymænd op i Amtet og der stilles Landmænd op i Amtet. Disse Bymænd hører til Venstre eller til Folkepartiet eller til de Radikale, som Partierne nu bliver. De Folk, som føler Interesse til denne Side, vil da kunne kaste deres Stemmer over paa de vedkommende Kandidater og dergennem muliggøre, at en af disse slipper igennem. Paa den anden Side stilles der Folk op, der væsentlig har Tilknytning til Landet, og som Landbostanden maaske har særlig Tillid til, og Landbostanden kan da kaste sine Stemmer over paa en af disse, saaledes at de Interesser faar en Chance for at blive repræsenteret i Rigsdagen. Derved er der en Mulighed for at